

Årsmelding – avlsråd for strihår 2020

Helse og gemytt 2020

Helse:

Hofteleddsdisplasi

Totalt 76 hunder er røntget i 2020. Ingen hunder er re-røntget i 2020.

Resultat: 52 hunder med A-hofte

19 hunder med B-hofte

4 hunder med C-hofte

1 hund med D-hofte

Dette gir en HD-prosent på 6,58.

Hunder røntget i 2020 med B-hofte utgjør 25 %

I 2020 er det røntget 25 færre hunder enn i 2019.

Prosenttallene for HD de seneste årene ser slik ut:

2015: 20%

2016: 9,5%

2017: 13,6%

2018: 20%

2019: 14,85%

2020: 6,58

Hunder som ikke har A-hofte i populasjonen har sett/ser slik ut:

2015: 40%

2016: 38%

2017: 32%

2018: 41,25%

2019: 34,65%

2020: 31,58%

(Kilde: NKK Dogweb)

Det er fortsatt for få hunder som røntges, . Dermed får vi for få hunder med kjent hoftestatus og sikkerheten i databasen blir ikke som ønsket, ref avlsplan. En av årsakene til nedgangen i antall hunder som er røntget i 2020 er nok at valpeproduksjonen i 2018-2019 var svært lav.

Det ble i 2019 vedtatt krav om røntging av 50% av valper fra første kull for å få godkjenning av ny parring for tisper, i tillegg til økt fokus på HD-problematikk på vorsteh.no.

Selv om røntgingstallet er bedre enn på flere år maner AR oppdrettere og eiere til hunder om å få røntget hoftene.

I følge avlsplanen er målet å få en bedring av HD-status for rasen til 95% HD-fri. Det er fremdeles en lang vei å gå når vi ser det økende tallet for B-hofte. Med flere B-hofte ser vi at forekomsten av C-hofte øker.

I 2020 ser vi at av samtlige 5 hunder med C-hofte eller D-hofte kommer fra kombinasjoner hvor enten mor, far eller begge er etter kombinasjoner med svenske, danske eller serbiske foreldre. Noe norsk blod viser at arvbaheten for HD på SV er høy ved at avkom gir HD slik foreldrene gjorde. Vi vet også at arvbaheten for HD er høyere på SV enn på andre raser.

Oppdretterne oppfordres til å være svært nøye mht valg av partner når man planlegger kull. De som ønsker å avle må i større grad ha en plan lengre enn til ett kull. Forhåpentligvis holder avlsdyrene et nivå indekssmessig som gjør at man i planleggingen skjeler til jaktlige egenskaper og ikke har hovedfokus på HD. Hjelpemidlene dogweb og datahound er tilgjengelige for alle. I tillegg er det mulig å be om hjelp med å sannsynlighetsberegne helse/HD i tenkte kombinasjoner. Uheldigvis finnes det fortsatt oppdrettere som hevder at HD ikke er noe problem verken for rasen, hunden, oppdrettet eller kjøper.

Tidligere hadde vi ikke helsekunnskap om annet enn den enkelte hund. I dag har vi mengder av data samla om hunden og hele slekta. Dette gir oss mulighet til å beregne et indeks som hjelper oppdretterne til å unngå å gjennomføre risikokombinasjoner.

Problemet med å bruke utenlandske avlspartnere er den mangelfulle informasjonen vi har om helse/HD. Sverige innfører først nå indeksberegning for HD. I arbeidet med å finne informasjon ser avlsrådet at det f. eks i Sverige er svært mangelfullt når det kommer til røntging av hofte. Avlsrådet mener fortsatt at tiden ikke er inne for å lempe på krav til HD for avlsdyrene.

Von Willebrands sykdom:

NKK krever kjent vWD status før registrering av kull. For godkjenning av paringer må eier legge frem dokumentasjon på at foreldredyrene er fritestet. Det er et krav ved godkjente paringer at vWD-status er kjent på forhånd. De fleste hunder som brukes i avl nå har status fri fordi deres foreldre eller besteforeldre er fritestet.

I følge avlsplanen er det et mål at populasjonen skal være fri for gener som disponerer for denne sykdommen. Verken sykdom eller gen som disponerer for sykdommen er påvist de siste årene. Dette viser at kravet om fristatus for avl har virket etter hensikten. I 2020 ble det avlet ett kull hvor hannhund var kjent bærer av genet.

Annet - helse:

AR får sporadisk melding om tilfeller av allergi og epilepsi. AR noterer til internt bruk og følger med på utviklingen. For 2020 har vi fått noen flere meldinger enn normalt om disse eller andre lidelser. AR tror dette skyldes økt fokus på helse. Mørketallene vil alltid være der. Oftest er det kjøpere til hund som melder. Det er dessverre svært sjelden at oppdrettere melder fra. Uten at vi våger åpenhet om avl gjør vi rasen urett. Det er derfor å håpe på at alle med strihår er åpne om, og deler informasjon om helse. Et mål for AR er å unngå å sette sammen kombinasjoner hvor man risikerer allergi eller epilepsi.

Gemytt

Inntrykket av strihåren for 2020 er at den har et stabilt og vennlig gemytt. Det er sjelden det blir rapportert om hunder med uønsket adferd til avlsrådet. I 2020 er det meldt om to tilfelle av gemyttlige avvik til NKK fra jaktprøver eller utstillinger. AR prøver å holde oversikt gjennom interne notater.

Av og til meldes det om hunder som piper, er urolige og har mye lyd, henger og loser, og hunder som mangler evne til å arbeide konsentrert.

NKK har ferdigstilt arbeidet med Mentaltest Hund. Denne testen kan fortelle eiere om hva hunden er god til, hva den mestrer og hva som blir vanskelig for hunden. Alt vi vet kan vi bruke i det daglige arbeidet i trening og dressur. Denne testen er relativt lite brukt.

Det vil være til god hjelp for avlsrådets arbeid å ha bredest mulig kjennskap til rasens gemytt, på individnivå, for å unngå å sette sammen uheldige kombinasjoner.

Hvordan har aktiviteten for strihårens avlsråd vært i koronaens år 2020?

Vi har hatt regelmessige telefonmøter, ganske tett første halve året (hver 14-dag til hver tredje uke), litt sjeldnere utover høsten. Mail og meldinger skrives ukentlig, og i travle perioder daglig.

Det er registrert 107 valper i Norge i 2020. Dette er fordelt på 14 kull, noe som gir en gjennomsnittlig kullstørrelse på 7,6 valper. I tillegg er det importert 9 hunder. 1 fra Latvia, 6 fra Sverige og 2 fra Danmark.

Av de 14 kullene som er registrert er 3 født i 2019. I tillegg er det født 4 kull høsten/vinteren 20 som ikke er registrert i NKK enda, og dermed ikke med på denne oversikten.

Avles det mye utenom avlsrådet?

Av 14 kull registrert i 2020 har avlsrådet vært involvert i 12. De to som ikke var innom oss i det hele tatt var insemineringer fra avdøde hannhunder. Ingen av disse kunne blitt godkjent grunnet helse og i det ene tilfellet manglende utstillingspremie.

Av de 12 kullene vi har vært involvert i, oppfyller 5 kull kravene til godkjente parringer. Ytterligere 2 kull oppfyller kravene til andre parringer. De siste 5 kullene fyller ikke kravene til verken godkjent eller andre parringer, men ble gjennomført likevel. 2 kull hadde for dårlig HD-indeks. 1 kull hadde utenlandsk hannhund uten jaktprøvepremiering og altså ikke var godkjent avlshund i hjemlandet. 1 kull ble gjennomført hvor hannhund var premiært, men ikke nådde kravene til godkjent avlshund og tispas ikke var premiært. Det siste kullet brukte utenlandsk hannhund med jaktpremie fra det tyske systemet, men tispas hadde verken jaktpremie eller gode nok indekser i den aktuelle kombinasjonen.

Utover dette har det blitt forsøkt parret 4 tisper som alle gikk tomme. Et kull i Sverige bestående av norske hunder har også gått gjennom avlsrådet. I tillegg var det planlagt 1 kull hvor tisperier ombestemte seg grunnet koronasituasjonen, og ønsket om å dokumentere hunden bedre. Dette kullet var også godkjent.

Vi har inntrykk av at avlsrådet har blitt kontaktet noe mer i 2020 enn de tidligere årene vi har hatt vervet. Vi har inntrykk av at flere har fått øynene opp for «andre parringer» og spør oss likevel dersom de ser at kriteriene til «godkjent parring» ikke er oppfylt.

Kanskje er det nettopp koronaen som har gjort at folk får mer tid til å gjøre research, ta steget til eget oppdrett eller generell hundepprat. Med mange på hjemmekontor har det også passet for flere å få hund eller en hund til. Dette har stimulert til økt etterspørsel og praktisk mulighet for å ha eget kull. Vi har stadig spørsmål fra potensielle valpekjøpere om vi kjenner til kull under planlegging og de kullene som ligger ute. Det forekommer også varsel og eller spørsmål om sykdom. Dette er ting som en del medlemmer tar kontakt med oss om. Det synes vi er kjempeflott! Det er alltid moro å snakke hund, og vi oppfordrer alle til å kontakte oss angående sykdommer, eller spørsmål knyttet til avl.

Strihår og utstillinger 2020

68 SV har deltatt på 87 utstillinger med følgende fordeling av premier:

	E	VG	G
UK	3	2	3
AK	8	11	1
BK	21	9	1

Tre hunder hadde søkt om å bli årets jaktpremierte utstillingshund i 2020, og vinner ble

NO49403/14 – N SE VCH .BH EUJW-15 NJV-15. NV-17-19-20. DK-18 NORD UCH CIB Skarsemsløkkja's Larris (eier: Birgit Westgård) med tellende resultater:

NKK Trondheim 28/6-20: Exl.1konk. CK.1BHK.CACIB. BIR. nr 4 BIG

Nordenfjeldske FHK. Trondheim 1/8-20. Exl.1konk.CK.1BHK. BIR.

NKK Lillehammer 16/8-20. Exl. 1konk. CK. Nordic Cert. 1BHK. BIR. NORSK VINNER 2020

Strihår og apportprøver 2020

Strihår hadde 203 starter som resulterte i: 103 x 1. premie, 39 x 2. premie og 24 x 3. premie

SE35068/2015 N UCH Kragborg Mabel (eier: Øyvind Andren) hadde 8 starter med 8 x 1. AK som resultat.

Strihår og jaktprøver 2020

I 2020 startet totalt 476 strihår på jaktprøver. Dette er en nedgang på 165, eller 25%, fra året før. Total premieringsprosent var 17,4%, som også er noe lavere premieringsprosent enn i 2019. Gjennomsnitt for karakterene er: Jaktlyst 4,2 – fart 4,2- selvstendighet 5,6 – søksbredde 3,5 – reviering 3,6 – samarbeid 3,8. Karakterene viser en oppgang i på 0,1 for jaktlyst, fart, søksbredde og reviering. Tidligere har tendensen vært litt nedadgående. Dette må sees i et lengre tidsrom før en kan si noe om nedadgående trend har snudd, men årets oppgang er positiv.

En av årsakene til det lave antall starter er covid 19 pandemien som medførte mange avlyste prøver, spesielt vinter og vår. Når det gjelder tall for premieringsprosent må dette sees på i normalår for å kunne si noe om trenden fortsatt er nedadgående. At antall starter er lavere de siste årene har sannsynligvis også sammenheng med at rasen har hatt en utvikling med fallende populasjon.

I 2020 er det totalt 22 strihår som har fått til sammen 27 førstepræmier. Det er omtrent samme antall som året 2019, som må sies å være veldig bra med tanke på reduksjon i antall starter. Forrige året var det svært mange førstepræmier i unghundklassen. I 2020 var det bare 2 unghunder som fikk førstepræmier. En av muligens flere årsaker til dette kan være den lave produksjonen av SV som vi har hatt, særlig i 2018 og 2019, og at det var færre prøver i 2020.

I AK var det 19 SV som fikk til sammen 21 x 1.AK. Det er gledelig at dette resulterte i 17 nye VK hunder. I VK klassen var det 3 strihår som fikk til sammen 3 x 1.VK.

Dersom en ser på jaktindeksene til disse 1.premie-hundene så fortsetter resultatene for år 2020 å vise at de scorer betydelig høyere enn gjennomsnitt for rasen, i både UK, AK og VK klassene. Gjennomsnittlig jakt samleindeks for alle disse strihårene er 213.

I år 2019 var også HD indeks gjennomsnittet for 1.premierte SV 103. Dessverre så er ikke dette tilfellet for år 2020 hvor HD gjennomsnittet er 101. Dette understreker alvorlig HD situasjonen for SV, for det er sannsynlig at mange av disse SV vil bli brukt i avl. Samtidig er det sprik fra 82 til 119 individuelt på HD indeks blant hunder som har oppnådd 1. premie, så det er viktig å være kritisk til hvilke partnere en velger ut i avl.

Når det gjelder SV og høystatus-prøver så var det bare 4 strihår som deltok på NM skog. Dette er jo en gammel paradegren for rasen, så det er å håpe at dette ikke blir en trend videre. Ingen av de strihårene som stilte kom seg videre til semifinalen.

NM vinter ble avlyst pga. covid 19 pandemien.

På NM høyfjell ble strihårlaget nr. 4 i lagkonkurransen. I den individuelle konkurransen var de en strihår som ble premiært i kvaliken, Munkefjellets Vill Iver og Ellen Marie Imshaug fikk 2. VK. To SV gikk videre på søk til semi, Bivdar av Brandsegg Søndre til Rune Mikalsen og Beethoven av Brandsegg Søndre. Ingen av de tre strihårene ble premiært i semien eller kom seg til finalen.

På NM lavland gikk 3 strihår videre til semifinalen på søk, Munkefjellets Vill Iver til Ellen Marie Imshaug, Ice Artemis Freyja til Monica Sawicz og Speldragets Gold Digger til Randi Schultze. I semifinalen slo Ice Artemis Freyja til med 2. VK og ble med det den eneste strihår som lyktes i å komme til en høystatus finale i 2020. Dessverre lyktes vi ikke i NM lag lavland hvor SV laget ble nr. 7.

På Norsk Derby stilte 2 SV. Rampejegerens Brunla til Valeria Lindvåg og D-Laiva av Brandsegg Søndre til Øyvind Gruben som eneste SV. Laiva og Øyvind slo til med 2. premie under kval. De lyktes dessverre ikke i semifinalen.

Oversikt over hunder med oppnådd førstepremier i 2020 med indekser:

Strihår vorsteh	1.uk	Ny VK hund	Jakt samleindeks	HD - indeks
Nattmålsheias Risk	1.UK V		205	102
Rampejegerens Brunla	1.UK L, Danmark		215	104
	Tilsammen 2 x 1.UK		Gj.snitt	Gj.snitt
			210	103
	1.AK			
Bjørk	1.AK H	Ny VK hund	211	111
Brå	1.AK H	Ny VK hund	228	111
Fjellgløtt's Dfj Aiyana	1.AK L	Ny VK hund	174	89
Gallokåasen's O Heina	1.AK S	Ny VK hund	217	95
Holebakkens Mirac	1.AK S	Ny VK hund	170	95
Jentenes Afg Wann	1.AK L	Ny VK hund	207	105
Jentenes Dkr Nils Gustav	1.AK S	Ny VK hund	210	99
Jentenes Dkr Tussa	1.AK L	Ny VK hund	204	99
Myrsteggens Pippi	1.AK V	Ny VK hund	219	111
Pladsfjellets Teo	1.AK V		222	114
Rostadalens Tyri	1.AK H	Ny VK hund	214	108
Martine Av Røssmyra	1.AK L		184	100
Rugguglans Boss	1.AK S, 1.AK L	Ny VK Hund	189	102
Bekkstuggu's Dbm Skruff	1.AK S		210	109
Speldraget's J-The Boss	1.AK L, 1.AK S	Ny VK hund	237	112
Sølenrikt's A Fryd	1.AK L	Ny VK hund	220	94
Tjuvskyttens Hasse	1.AK S	Ny VK hund	191	83
Tareskogens Rogg	1.AK S		212	93
Speldraget's F Golddigger	1.AK L, 1.AK L		209	111
			Gj.snitt	Gj.snitt
	Tilsammen 22 x 1.AK		207	102
	1.VK			
SV Tareskogens Rogg	1.VK H		212	93
SV Speldraget's F Golddigger	1.VK kval L		209	111
SV A-Beethoven Av Brandsegg Søndre	1.VK kval V		232	109
			Gj.snitt	Gj.snitt
	Tilsammen 3 x 1.VK		218	104
	Totalt 27 1.premier	Total gj.snitt	213	103